

УДК 339.9

Лівшиць В. Я.

аспірант, Національний Університет «Запорізька політехніка», м. Запоріжжя, Україна.

ВПЛИВ МЕТАЛУРГІЙНОЇ ГАЛУЗІ НА МАКРОЕКОНОМІЧНІ ПОКАЗНИКИ УКРАЇНИ

Як відомо, макроекономічні показники держави відображають загальний стан, масштаби, структуру та динаміку розвитку економіки країни в цілому. І вони є індикаторами “здоров’я” держави та її економіки.

До основних макроекономічних показників належать:

1. Показники національного виробництва та доходу: ВВП (валовий внутрішній продукт), ВВП (валовий національний продукт), ВНД (валовий національний дохід), чистий національний продукт (ЧНП) та Національний дохід (НД).

2. Показники рівня цін (Інфляція): індекс споживчих цін (ІСЦ), Індекс цін виробників (ІЦВ), дефлятор ВВП.

3. Показники ринку праці (Зайнятість): рівень безробіття, рівень зайнятості, кількість вакансій.

4. Фінансові та зовнішньоекономічні показники: державний борг, обсяг грошової маси, торговий баланс (експорт/імпорт), курс національної валюти.

5. Показники економічного циклу: темпи економічного зростання - відсоткова зміна ВВП, обсяг інвестицій - валові та чисті інвестиції, обсяги поточного споживання.

Ці дані використовуються для аналізу економічного розвитку, прийняття управлінських рішень державою та прогнозування ситуації бізнесом.

Українська металургія, яка протягом десятиліть була одним із базових секторів економіки, залишається важливим чинником макроекономічної стабільності навіть в умовах повномасштабної війни. До вторгнення гірничо-металургійний комплекс забезпечував понад 10% ВВП і третину товарного експорту країни, формуючи значну частину валютних надходжень і податкових платежів.

Частка металургії в експорті товарів сягала майже 33 %, або 22,2 млрд доларів валютної виручки: підприємства галузі тоді сплатили близько 3,5 млрд доларів податків і зборів.

Металургія фактично функціонувала як екосистема: сталь була основою для машинобудування, будівництва, енергетики та оборонної промисловості. До війни один працівник галузі створював робочі місця для чотирьох осіб у суміжних секторах, а кожен тринадцятий найманий працівник в Україні був пов’язаний із металургією. Галузь відіграла

містоутворюючу роль у Запоріжжі, Дніпрі, Кривому Розі та Маріуполі. Зокрема, на «Азовсталі» працювало понад 10 тис. осіб, на ММК ім. Ілліча – близько 14 тис., на «АрселорМіттал Кривий Ріг» – майже 20 тис.

Хоча гірничо-металургійний комплекс України належить до галузей, які зазнали найбільших втрат унаслідок війни (загальне виробництво сталі в Україні за чотири роки скоротилося на 65% порівняно з довоєнним рівнем – до 7 млн т на рік проти 21 млн т у 2021 році.), він досі відіграє ключову роль у національній економіці, сформувавши 5,5% ВВП у 2025 році.

Незважаючи на військові дії та руйнування, металургійні підприємства продовжують працювати та сплачувати податки до державного та місцевих бюджетів, роблячи свій внесок у підтримку країни та її обороноздатності. Податкові відрахування галузі включають податок на прибуток, єдиний соціальний внесок, податок на доходи фізичних осіб, плату за землю, плату за користування надрами та інші платежі.

Попри війну металурги продовжують інвестувати — зокрема, минулого року гірничо-металургійні підприємства інвестували \$650 млн (це 18,3% сумарного обсягу капітальних інвестицій у промисловість).

За підсумками 2025 року відрахування до бюджетів усіх рівнів чотирьох найбільших металургійних компаній зросли на 2,1% порівняно з 2024 роком — до 33,1 млрд грн. За 2021–2025 роки найбільші металургійні підприємства сплатили податків і зборів на суму 193 млрд грн, або \$5,9 млрд.

Результати 2025 року створюють складну, але показову базу для оцінки перспектив галузі у 2026 році. Виробництво сталі в Україні, ймовірно, залишиться на нейтральному рівні — приблизно 7,2 млн т за базовим сценарієм. Фактично це означає досягнення поточної «межі» виробництва в умовах війни. Цього року очікується зниження експорту залізної руди з України на 5%, до 29 млн т, за умови зниження цін у Китаї на 7%, що є негативним чинником для такого макроекономічного індикатора як валютні надходження.

Український бізнес розуміє всю складність ситуації в країні, спричиненої війною. Якщо держава не піде назустріч у цінах на електроенергію та податковій політиці, галузь у поточних умовах не зможе одночасно бути економічним тилом і демонструвати зростання.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. “Яке майбутнє очікує українську металургію у 2026 році? Журнал партнерський проект NV та The Economist “Світ попереду”, No.9 (2025).
2. Внесок ГМК в економіку України. Український аналітичний центр GМК. URL: <https://gmk.center/ua/posts/prohnozy-gmk-center-na-2026-rik-stal/>
3. Макаренко М.І. Семененко Т.О., Петрушенко Ю.М. Макроекономіка: підручник. Суми. 2021. 307с.